

ERDELYI
Zágoni Dezső
Független politika napilap megjelenik minden nap
Szerkeszt. órák reggel 8-3 Szerkesztőszó és kiadóhivatal
Oradea (Nagyvárad) Piata Mihai Viteazul 4. Telefon: 380

Ara 1 lei
III. évfolyam 43. sz.
Szerda
1934 Február 14.

MAGYARÁG

„Japan az Egyesült Államok legnagyobb ellensege”

Tiltakozik a tokiói kormány Michel tábornok kijelentése ellen

Tokió, febr. 12.
Michel tábornok az amerikai égi flotta vezetője egyik legutóbbi beszédében kijelentette, hogy Japán a legnagyobb ellensege és a japán hadiflotta

Alaska megáradására készül. A japán kormány most erőiesen visszautasítja Michel tábornok kijelentéseit amelyeket koholmánynak minősít és dipomáciai úton is tiltakozni fognak ellene.

Kilőri az anglo-francia vámháború

London febr. 12.
Az angol-francia vámháború vasárnapra tört. A Doumergue kormány egy jegyzéket juttatott el az angol kormánynak, amelyben megtorló intézkedéseket helyez ki látva, ha az angol kormány részéről a francia áruira bevezetett pótvám miatt.

Négy kormánypárti szenátor lemondott

A kamara és a szenatus e parentáta Goldis Lászlót

Bucuresti febr. 12.
Jelentettük már, hogy több kormánypárti szenátor a kormány hatalmától elvonására lemondani kényszerült hogy helyüket ellenzékieknek adják át. A kormány ugyanis ezzel akarja az ellenzékét, amely a választások lefolyása miatt erősen támadta a kormányt, — leszeregni és megteremtani a pártközi békét. A szenatus szombati ülésén már be is jelentették, hogy négy kormánypárti szenátor, névszerint Jandacheanu,

anasescu, Drugariu és Bolgar lemondottak és Hotin Huneodoara, Caras, és Soroca megyékben pótválasztás lesz amelyen a kormány nem állt jelöltet.

A szenatus szombati ülésén egyébként megválasztották az elnökség tagjait. Előrelt Leonte Moldovan. A szenatus és a kamara szombati ülésén elparentáltak Goldis Lászlót. Az összes pártok szónokai méltatták az elhunyt politikus érdemeit. A kamara igazolta a Ciuc megyei választást.

Dollfuss behódolt a Heimwehrnek?

Stahremberg: Attormájuk Ausztriát Dollfussal vagy nélküle. -- Fey alkancellár bejelentette az iskolai oktatás gyökeres átszervezését

Bécs, febr. 12.
Osztrák belpolitikai körökben válsági érzést keltett Stahremberg herceg legutóbbi kijelentése, amelyben azt mondta, hogy a Heimwehr végrehajtja Ausztria belső reformját, akár Dollfussal, akár nélküle.

A jelek szerint a Heimwehr teljesen a sarokba akarja szorítani Dollfussot, akinek vagy szakítania vagy teljesen behódolnia kell a Heimwehrnek. Ha az utóbbi eset következik be, úgy sor kerül a tartományi

rendszer reformjára is, amely nareba fogja szolítani a szociáldemokratákat is, akik a legutóbbi bécsi és bécsújhelyi eseményeket kintették casus bellinek de ha a Heimwehr Bécs város autonómiaja az hozza akar nyújni, úgy bizonyos, hogy a szociál

Lamensdorfban vasárnap a Heimwehr diszünnpélyén felszólalt Fey alkancellár és Schönborn hadügyminiszter. Fey alkancellár kijelentette, hogy Dollfuss a legutóbbi események után a Heimwehré. Az osztrák

kormány akciót fog indítani az alkohol és a nikotin ellen, az iskolai oktatást átszervezik napi egy órában torna lesz, az összes tantárgyakat hazafias szellemben fogják tanítani és különös fontosságot tulajdonítanak a valláserkölcsei oktatásnak. A kormány új ötschillinges ezüstpénzt bocsát ki melyek a Mária-celli szűz képét fogják viseini.

70 kommunistát tartóztattak le a bucarestii antifascista gyűlésen

Bucuresti febr. 12.
Vasárnap délelőtt N. D. Cocea képviselő elnöklete alatt gyűlést akartak tartani a bucarestii antifascisták. A gyűlést a második hadtest parancsnoksága engedélyezte. A gyűlés megnyitása után azonban rendőrök és detektívek hatoltak be a terembe és a halgatóság tagjai közül 70 kommunistát letartóztattak. A lakásukon megtartott házkutatás alkalmával rengeteg kompromitáló röpiratot találtak.

Elfoglák a világtörténelem legelső légi utonállóját

London febr. 12.
A bostoni rendőrség letartóztatta John Carol hírhedt banditát, aki a világtörténelem legelső légi utonállására készült. Carol nyolctagu bandájával gyors repülőgépet szerzett, amelyről gépfegyverrel akarta lelőni a pennsylvaniai repülőgépeket, amelyek rendszerint nagy összeg pénzt száltak szállítani. Az első kísérletre már minden előkészület megtörtént és mivel a rendőrségnek egyelőre nem sikerült még elfogni Carol cinkostársait, a postarepülőgépek elkerülik a veszélyeztetett vidéket.

Az idei müncheni karnevál politikai karrikatura volt

München, febr. 12.
Az idei müncheni farsangi karnevál teljes mértékben a politikai íróma és tréfa jegyében folyt le. Minden karneváli figura egy-egy politikai karrikatura volt. Elöl egy vörös bronz figura, amely a szabadság, egyenlőség, testvériség jelszavát viselte, a szocializmust gunyolta ki. Egy kocsin egy külföldi emigráns kávéházat ábrázoltak, ahol varangyos békáknak ültöztetett emigránsok terjesztették a rémhíreket Németországról. Nagyon sok tréfát üztek a Népszövetséggel és a leszerelési konferenciával és azokat az államokat, amelyek tagjai a népszövetségnek, mint félrevezetett szamarakat ábrázolták. A genfi békegalamb nyomában fehér és színes francia katonák haladtak. Versailles sirva vitte az ujjáéledt Németországot. A német légi flottát gyermek léggömbök ábrázolták.

Új terv a konverziós kérdés megoldására

Miért húzódik az itteni bankok mérlegkészítése?

Bucuresti, február 12.

Ebben a pillanatban a román kormány a konverzió kérdését vette napirendre. Leg alább is főkérdésként kívánja napirenden tartani mindaddig, amíg a külföldi szakértők Slavescu pénzügyminiszter memorandumát tanulmányozzák és annak nyomán megkezdődnek a tárgyalások a külföldi adósságok rendezésének kérdésében.

A konverzió kétségen kívül a legsúlyosabb belföldi pénzügyi probléma amelynek eliminálása már igen régen esedékes. Ezer és egy elgondolás vetődött már fel arról, hogy miképpen lehetne ezt az ügyet likvidálni, de mindannyiszor ellenvélemények merültek fel, melyek ugyálszik, nem nélkülöztek minden alapot.

Lapunk több ízben is foglalkozott már azokkal a tervvel és törvényjavaslatokkal melyek a konverziós problémát akarták megoldani. Kiderült, hogy még a konverziós törvényt sem lehetett életbeléptetni, mert kétséssel születése után a Semmitőszék előtt elbukott s ma ott tartunk, hogy a konverziós törvény újra napirenden van Jugoszláviának időközben állítólag már sikerült ezt a kérdést dűlőre vinni. Mialatt Romániában azon tanakodtak, hogy miképpen lehetne az államot rábírti arra, hogy minél nagyobb áldozatot vállaljon a konverziós adósságtérlekből.

Mindaddig az a számos terv, ami felmerült, ha talán keresztülvihetőnek is mutatkozott, azonban nem talált szívélyes fogadtatásra éppen azok részéről, akiknek ezen terveket meg kellett volna valósítani.

Most azonban végre felmerült olyan terv is, amely szemmel láthatólag valamivel közelebb visz a célhoz. Arról van ugyanis szó, hogy az állam a kérdésnek a rendezésénél segítséget kap a Banca Nationala részéről. A Nemzeti Bank ugyanis hajlandónak mutatkozott arra, hogy az erdélyi aranybányák koncesszióját 30 esztendőre kiveszi magának és ily módon az aranybányák jövedelméből a kormányon keresztül finanszírozza a konverziót.

Ez a hozzájárulás a Banca Nationala részéről értesülésünk szerint mintegy 5-6 milliárd lej tenne ki, ami mindenesetre igen jelentős összeg, tekintettel arra, hogy a szóbanforgó adósságoknak körülbelül 25 százaléka jelent.

Meg kell állapítani, hogy a konverziós kérdés éppen a legutóbb a pénzpiacra a bankok mérlegében, illetve azok összeállításánál nagyon sok zavart okozott. Addig ugyanis, amíg a konverziós kérdés valamely formában nincs rendezve, addig a bankok nem tudják, hogy a saját konverziós tételeiket mint aktívát, vagy mint passzívát tüntessék

Chiappe a rendőrfőnökségen kívül más állást nem vállal

Páris, február 12.

A reggeli lapokban az az értesítés látható napvilágot, hogy a kormány elégtétel adásként Chiapet a brüsszeli francia követ ség élére nevezik ki. Claudel brüsszeli nagykövet a Matin értesítése szerint nyugdíjba menne. Chiappe ezzel szemben az esti lapokban nyilatkozatot tett közzé, amely szerint a párisi rendőrfőnökségen kívül semmi más állást nem hajlandó vállalni.

2 oldal

Erdélyi Magyarország

Február 14.

fel mérlegükben. Eppen ezért történt az is, hogy eddig itt Erdélyben mindössze egy bank bocsájtotta ki mérlegét és a többi mérlegösszeállítások ezen bizonytalan helyzet miatt tovább húzódnak. Másfelől azonban a bankok jelenlegi munkájára vonatkozólag nem merülhet fel panasz. A bankok főként a textilszakmával kapcsolatban kötnek üzleteket

általában megérzik az ipar és kereskedelem némi fellendülését. A textilszakmát talán azért kell jobban kihangsúlyozni, miután ezen a piacon elég jó belföldi árak kerültek már eladásra és éppen ezért a külföldi áru bejöveteleit sok eredménnyel lehetett vissza tartani.

Szeplőt, májfoltot

két hét alatt elmulaszt — észrevétlenül hámlaszt

a FLOREAL 2-es számú krém

Egy tégely ára 40 lei

Romániai vezérképviselő: Drogueria „Centrala” Oradea, Telefon 6-56

Nagy kavarodás a cseh korona esése miatt

A cseh kormány 16,6 százalékkal leértékelte a valutáját

Csehszlovákia letér az aranyalapról

Bécsből jelentik: Megbízható helyen úgy tudják, hogy a csehszlovák kormány tagjai a napokban Prágában minisztertanácsot tartottak, amelyen elhatározták, hogy Csehszlovákia letér az aranyalapról. Az aranyalapról való letérést szerdán éjszaka fogják nyilvánosságra hozni. Az eddigiek szerint a külföldön jegyzett cseh korona eddigi értékének 16,66 százalékát fogja elveszíteni.

Prága, február 12.

Malypetr csehszlovák miniszterelnök szombaton rádióan bejelentette, hogy a kormány a koronát devalválni fogja. A miniszterelnök a kormánynak ezt az elhatározását azzal indokolta, hogy a devalváció lehetővé fogja tenni Csehszlovákia exportjának növelését és helyre fogja állítani a versenyképességet azokkal az országokkal szemben, amelyeknek valutája értékében már csökkent.

A jelentések szerint a kormány 16,6 százalékkal fogja devalválni a koronát. A 16,6 százalékos devalváció természetesen már sokkal messzebbmenő lépés Csehszlovákia valutapolitikájában, amely kihat úgy a bel, mint a külföldi követelések s tartozások értékének alakulására is.

A csehkorona Zürichben már 13,20 svájci frankra esett vissza, holott a múlt héten még 14,50 frankon állt. A devalvációról szóló hírek tehát már éreztetik hatását a csehkorona értékelésében. De nemcsak külföldön, hanem belföldön is igyekeznek szabadulni a közönség a koronától. A prágai tőzsdén a cseh részvények árfolyama rohamosan emelkedik.

A devalváció úgy látszik nemcsak a pénzügyi és gazdasági életben okozott izgalmet, de felborította a politikai helyzetet is. Prágai jelentések szerint a cseh nemzeti demokráta a devalváció esetén kíván a kormányból és a kormányrekonstrukciót a cseh agráriusok arra akarják felhasználni, hogy a szociáldemokrata pártokat is kizárítsák a kormányból. A cseh munkáspártok erőiesen szembeszállnak a devalváció tervével és ebben szövetségesre találtak a cseh Nemzeti Bankban, valamint Csehszlovákia vezető pénzintézetében: a Zivnostenska Bankban is.

Ma kezdődik az új tombola

Kik nyertek a januári tombolán?

Lapunk mai számával indul meg az év harmadik ajándéktombolája, ismét 100 nye reménnyel. Mindazok, akik 20 lapfejet összegyűjtenek, részt vesznek a tombolában és igényt tartanak a húsvéti meglepetésre.

A tegnapi lejárt 2. tombola lapfejei már beadhatók a kiadóhivatalban.

A legutóbbi tombola nyertőiként újabban jelentkezték:

10060 Varga Sándor Oradea Str. Leaganului 2 kg cukor

4444 Deák Sándor Georgheni 5 kg liszt

2547 Dombrádi I. Oradea Str. Dacia 2. 2 kg zsír.

5037 Szilágyi András Medias 3 kg rizs.

2767 Diószeghi Sándor mézváros Zalau

5436 Orbán Sándor Oradea, likőrkészlet
5042 Boldizsár Ferenc Pászlak virág váza.

12830 Biró Vargáné Osorhatu virág váza

3621 Borsos József Aiud 2 törülköző.

4823 Patkova Tibor Tanti de jos gyermeksapka sállal.

9221 Vitéz Olga Zalau kölnivíz és puder

9443 Demeter János Alba Julia 3 kg rizs.

15078 Pongrávz Todor Zalau 3 kg rizs

663 Sipos Jenő Aiud 1 dob, levélpapír.

4776 Puskás Pirooska Aiud csavaro

9349 Laczkó László vasutas Varviz 12

drb szines irón.

3615 Valtay Gábor Arpasel 12 drb

1000 koca.

A francia demokrácia hétfőn döntő harcra indul a jobboldali reakció ellen

Doumergue kormányát fascista alakulatnak tartja a párisi közvélemény. Leon Blum cikke a „nemzeti egység” kormánya ellen. A szervezett munkássága diktatura első kísérletének tartja a koncentrációs kabinetet

Páris, február 12.

A keddi vérengzések óta a francia közvélemény a nemzeti és polgári életnek meg-egyeztetett abban, hogy olyan nemzeti kormányt kell létesíteni, amely csak a nyugalom biztosítását és a közrend megőrzését szolgálja. De ez a két pont rendkívül súlyos feladat elé állítja a Doumergue kormányt. Az új kormánnyal ugyanis élesen és egységesen szemben állanak a munkástömegek, úgy a szociáldemokraták, mint a kommunisták, akik nyílt harcot folytatnak az általuk fascizmusnak bélyegzett nemzeti egység kormánya ellen. A hétfőre tervezett általános sztrájk, amely az egész országra ki fog terjedni, első megnyilvánulása lesz a bal oldal tiltakozásának a kormány ellen. A helyzetet erősen súlyosítja, hogy a 24 órávalános sztrájkhoz a tisztviselő szervezettek a tanítók országos szövetsége és a közüzemi alkalmazottak is csatlakoztak. Annyi bizonyos, hogy az új kormányra súlyos feladatok várnak, ha el akarja kerülni azt, hogy a parlament rendszer nehéz válságba sodródjék. A francia szélsőjobboldali lapja a „Peuple” szerint az ország választás előtt áll. Doumergue kormánya a fegyverszünetet jelenti ugyan de senki sem ringatja magát ábrándokban. A fascizmus sorsa se fogleszerelni. Vagy teljes vereséget szenved, el lenkező esetben pedig kezébe kerül a hatalmat. A szociáldemokrata „Populaire” elégedettségét a radikálisokon tölti ki.

— Ma épp úgy, mint 8 év előtt — írja Leon Blum, a szociáldemokrata vezére — a radikálisok gyengesége segítette elő a reakció hatalomra jutását. A radikálisok sem 1926-ban, sem most nem voltak képesek erősebb cselekvésre, pedig a szociáldemokraták állandóan a radikálisok mellett állottak. — Kifejti ezután Leon Blum, hogy a mostani kormányt nem lehet nemzeti egység kormányának nevezni, mert a munkásság tömege nélkül nincsen nemzeti egység.

A munkásság a diktatórikus törekvések ellen

Doumergue miniszterelnök délelőtti kihallgatáson fogadta Jouhauxt, az általános munkástanács főtitkárát. A főtitkár kihallgatása befejeztével a következő nyilatkozatot tette az újságírók előtt:

— A miniszterelnök hangzottatta el, hogy az országnak nyugalomra van szüksége. Erre kijelentettem, hogy a munkástanács mindig ellenezte és ellenezni fogja a diktatúrát, bármely oldalról jöjjön. Nem a munkásság okozta a zavarokat, hanem a fascizmus, azaz a célzattal hogy liktatúrát létesítsenek. El vagyunk tökéltve, hogy ezt minden eszközzel megakadályozzuk és megvédjük a demokráciát. A hétfőre tervezett általános sztrájkunkkal is ezt a szándékunkat akarjuk dokumentálni. Az általános sztrájkot méltóságteljesen kívánjuk végrehajtani.

Ezzel szemben a Tűzkereszt francia frontarcos szövetség nyilatkozatot tett közlé, amelyben sajnálattal állapítja meg, hogy a Doumergue kormány nem jelenti a válság megoldását és az csupán csak szükség megoldásnak tekinthető. A kormány kebelében együtt vannak a szélső jobboldal és a szélső baloldallal, köztük az új szocialistákkal, akik nemrég még a vörös zászlót hordozták. A parlament csak szükségkötést kapott a gennyes sebre. Ezt a kötést egyelőre nem akarjuk lezárítani, de fel vagyunk készül-

ve arra is, hogy a felfakadt kelevényt teljesen kitisztítsuk.

Herriot képviselő határozati javaslatban kéri egy 22 tagú parlamenti bizottság kiküldését a február hatodikai események kivizsgálására. A képviselő hangoztatja, hogy a volt kormányt, és sorban Daladiert vádolni kell helyezni, mert a kormány hibájából zajlottak az események. Frot volt belügyminiszter a reáuduló vádak alól közleményben igyekszik tisztázni magát. Hangoztatja, hogy sem a rendőrség, sem a katonaság nem használt gépfegyvert a tüntetéseknél.

kalmával és hogy fegyverhasználatra a három óras elkeseredett közelharc után került csak sor. A volt belügyminiszter ramutat arra, hogy kötelessége volt a közrendet erélyesen megvédeni, mert ellenkező esetben az anarchia lett volna urrá. Hogy így történt volna, arra szomorú példa — írja — egyik szomszéd állam közelmúlt eseményeinek története. Tiszta lelkiismerettel állítom — fejezi be a közleményt Frot. — hogy csak a kötelességemet teljesítettem és megvédtem Páris az anarchiától.

Amikor a soffőr bosszúból gázol

Aki szerint az áldozat meg sem érzi, ha az ő kocsija keresztül megy rajta

Arad, február 12.

Még 1932 decemberében történt, hogy egy hatalmas nyolchengeres gépkocsi, amely az Ar 1011 rendszámot viselte, a Dácia királyi ház közelében elgázolta a tanár János aradkörnyeki gazdaságát, aki nyolc nőtől győgyuló sérüléseket szenvedett. Péneki nap volt, helikopterrel a jövő székerek orló-dásában könnyen történhetett az eset. Úgy látszik, az elgázolt ember sem látta a figyelmes, mert a balesetet el lehetett volna kerülni.

Az ügyet ma foglalkozott a törvény szék és a tárgyalás során érdekes változást tett Cinteán Trifor pecicai soffőr, aki a gázolás miatt most a vádlottak padjára került. A soffőr kijelentette, hogy tudta volna fékezni autóját, de nem tette meg

mert — amint mondotta —

attól tartott, hogy ha leállítja az autót, mérgében agyonveri a hanyagul, a forgó ommal mit sem törődve haladó férfit.

Igy — mondotta — a vádlott soffőr — legalább szép simán keresztül mentünk rajta, hiszen olyan ez a kocsi, hogy meg sem lehet érezni, hogy áthaladt valakin.

Ezt a „szép sima áthaladást” nyolc hétig gyógyuló sérülésekkel fizette meg a gazda. Mivel azonban a mai tárgyaláson enyhítő körülmények merültek fel, így igazolást nyert, hogy az elgázolt férfi valóban maga is felelős a balesetért, ezért a törvényszék a soffőrt mindössze 1000 lei fő és 500 lei mellékbüntetéssel sújtotta.

Véres késelés a falusi lakodalomban

A lakodalomból hazatérő legényt riválisa szívenszurta

Oradea, február 12.

Véres kimeneteli verekezés játszódott le tegnap este Gherta Mare községben. A faluban lakodalom volt, melyre többek között Cotan Joan földműves is hivatalos volt. A vában állt a tánc, amikor éjfél körül Cotan egy leány miatt összeszólalkozott Hotea Joan fiatal földművessel, aki mint vőfély vett részt a bálon. Az összekoccanásra az adott okot, hogy a fiatal legény nem akarta átadni táncosnőjét az ittas emberek. Cotan erre letépte Hotea ruháját a vőfélyi szalagot, de ezzel nem elégedett meg, hanem elhatározta, hogy véres bosszút áll rajta.

Amikor a lakodalom véget ért és Hotea Joan kilépett az utcára, szembetalálta magát Cotannal. — Most megakasztom! — kiáltott reá a vérbenforgó szemű ember, aki mielőtt még bárki megakadályozhatta volna rárohant Hoteára és kését többször egymás után mellébe döfte.

A megtámadott legény eszméletlenül, véresen rogyott össze. Azonnal orvost hívtak, aki első segélyben részesítette, majd ma reggel szekeren behozták a helybeli kórházba. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen fiút har szúrás érte

amelyek közül az egyik a szívet is megsértette. Hotea Joan állapota olyan súlyos, hogy életben maradásához semmi remény sincsen.

RADIOMUSOR

KEDD

Budapest, 6.45: Rádió Utána: gramofon 9.45: Hírek 10: Felolvasás. Közben: gramofon 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat 12: Déli harangszó. Időjárásjelentés 12.05: Gramofon 12.30: Hírek 13.15: Pontos időjelzés és vizálasjelentés. 13.30: Az 1. honvédegyalozezred zenekara 14.40: Hírek, piaci árak árfolyamhírek 16: Ifjúsági előadás 16.45: Hírek 17: Pinczés Zoltán előadása 17.30: Somogyi szalonzenekar 18.20: Francia lecke 18.50: B. Kenéz Lili zongorázik 19.30: Gáspár Jenő elbeszélése 20: Hírek 20.20: Aradi Rácz Berci és cigányzenekara 21: Bucsú a farsangtól Vidám est 23: Budapesti Hangverseny Zenekar 24: Mándits jazz-zenekar.

3 oldal

Erdélyi Magyarság
Február 14.

Beleslippedve a puha karosszék ölébe, le- nyelmesen papucsban és házi kabátban pi- pázott a riporter otthon. Ötödik napja volt már, hogy Gloria Castellot meggyilkolták — és még semmi eredmény! Kinyomozták a vadászkés származási helyét, megkerítették Van Doorn gyöngynyálkát is: de maga Van Doorn nyomtalanul eltűnt. Epp olyan nyomtalanul, mint a csónakosok Lewis is, a korona-gyémántokkal — és nem találta meg az ál Craigowan grófnőt sem, a gyilkos nek pedig ahol semmi nyoma.

Eppen elég kudarca, hogy a sapte börtön- szökéséből kiálljon Scotland Yard tárgya- sága miatt. Megvádolta a rendőrséget, hogy alászik és tehetágtelen — hogy nem áll riva- lásának magaslátán, mert megcsúpi magát a kis meztelvajokat és a bolgi betörőket, de inkább súlyosabb esettel kerül szembe, ame- ni csődöt mond az intézmény.

A riporter sorra vette az eseményeket ahogy egymásután következtek. A lemar- Gloria Castello három utolsó máva az volt:

Car.. green bury

Semmi összefüggés a három szó között — de külön-külön egyik se jelent semmit a nyo- moztató szempontjából. Mert mi az: "kocsi (vagy autó) — zöld és temetés? — Hogy autóba vigyék ki és zöld mezőbe temessék? Ostobaság! Ha kikapcsolja a "green" szót, ami lehet tulajdonnév is (esetleg a gyilkos keresztnéve), marad a másik kettő: "Car, bury." — Hopp! — Andy a homlokára ütött és rohant a könyves polcához. Elővette az "Encyclopaedia Britannica" C kötetét a li- zsaan keresett benne.

"Carathoppe — Carborough — Carbury — Ez az! — Ez lázasan olvasta:

Carbury (Kent grófság) 5 mérföldnyire Ashfordtól. Lakossága 234 lélek. Vasútállomás Ashford.

Ashfordból omnibusz vitte Carburyba a riportert és letette a "Hét haranghoz" el- nevezett csapadék előtt. A falu csendes és nyu- godt volt; szinte bóbiskolt a rekkenő meleg- ben és nem sok szórakozással kecsegtetett. Főuccaja — egyuttal egyetlen uccaja is — széles volt, de kanyargó, árnyas fákkal sor- gélyezve. A templom a falu végén állt és rajta túl már erős következett. Szatörösei is volt kettő: az egyik egyszerű, mind eszta- dia műhely is. A főucca néptelen, csak egyik kertben talált Andy egy éltesebb embert, aki szorgalmasan ázott. Megállt és meg- nyitotta:

— Gyönyörű idő van!

Az ember abba hagyta az áztat és fél- lényével rálépett az ágyra.

— Nem ártana egy kis cső. Nagyon sar- moszradt a föld.

— Szép vidék — folytatta Andy — csendes, nyugodt hely. Maga idevaló?

— Még az öregapám is itt lakott — se- lalbo bűszkén az öreg. — Ezt a házat ő épí- tette, az apától meg a hivatalát örököltam. Na vagyok a postás. A nevem Hoskins. Most itt tartózkodni!

— Pihenél jöttél ide pár napig az a "Hét harang" — nem lakom — mondta Andy és megkínálta az öreg egy pipa dohányral.

— Köszönöm sir — vigyorgott az öreg és megfogta a pipáját.

— Ha maga a postás — tapogatózott a riporter — talán hallotta itt a Castellot nem? Levetet is volt talán neki?

— Castello? — ránta fejét az öreg rá- gnyítás közben: — sohasem hallottam a ne- vét. Pedig nagyon jó az emlékezetem.

— Hát valami Green sem ismer? — fir- tatta Andy.

(Folyt. köv.)

Óriási japán kereske- delmi offenzíva készül

London, február 12.

A Daily Express Japánba küldött kü- lön tudósítója riasztó jelentést közöl a kü- szöbön álló japán gazdasági offenzívaról. Japán expressz tempóban szélesíti ki gazda- sági határait — írja a lap — s hogy ez mennyire így van, azt mutatja a japán áru- kivitel rohamos emelkedése. A japán sziget- ország és a japán gyarmatok: Korea és For- mosa teljes gazdasági felfegyverzettséggel készülnek a világ legnagyobb kereskedelmi háborújára. Még az asszonyok és gyerme- kek is belekapcsolódnak ebbe a nagy offen- zívába s ünnep nélkül dolgoznak éjjel-nap- pal szüntelenül. A japán ipar nem ismeri többé a munkanélküliséget valamennyi gyár

kemény füstölög s a textilgyárak 40—50 százalékos osztalékot fizetnek. Ugyanakkor, amikor amikor az angol textiliparban száz és százezer orsó van üzemben kívül Japán- ban olyan nagy a kereslet orsók és szövő- székek iránt, hogy a legnagyobb erőfeszí- tással sem lehet kielégíteni. Japán ma az egyetlen ország, ahol virágzik a gazdasági élet, természetesen a többi ország számlá- jára. A Daily Express végül arra a követ- keztetésre jut, hogy minden időknek ezzel a legnagyobb kereskedelmi offenzívájával szemben nincs más védelem, csak a minél magasabb vámtarifa. Minden más eszköz hatástalan marad.

Eltörlik a globális adót, enyhitik a forgalmi adót

A kormány tervei az adóreform megalósítására. -- A megszűnő globális adó helyett a jövedelmi adók kulcsát fogják emelni. -- A cifra de a aceri reformja

Bucuresti, február 12.

A pénzügyminiszteriumban az új kor- mány kinevezése óta lázas munka folyik: a referensek egész hadserege dolgozik, tanul- mányoz, számításokat eszközöl, keresi a módját annak, hogyan lehetne könnyíteni az adófizető polgárság terhein anélkül, hogy az államkincstár amúgy is nehéz helyzete el- viselhetetlenné váljék. A liberális párt már ellenzéki korában hangoztatta, hogy a mai adóterheket nem lehet könnyítések nélkül fenntartani, mert megszakad a termelő mun- ka. Az állam már nemcsak a vállalatok jó- vedelmeit dézsmálja, hanem magát az adó alapot: a vagyont. Az állami adóbevételek nem azért esnek, nem azért kell evről évre drágább behajtási intézkedéseket fogana- toztatni, mert a polgárság nem akar fizetni hanem mert nem bír adót fizetni.

Az állam bevételeinek emelkedésére te- hát csak úgy lehet számítani, ha az állam mérsékli az igényeit s az adófizető alanyok- tól csak annyit kér, amennyit azok megfi- zetni tudnak. Az adóterhek könnyítése nem csak az adó alól való menekülésnek vet vé- get, de előmozdítja a nagyobb forgalmat, az árak olcsóbbodását és így az adók vertiká- lis irányban való mesterséges és erőszakos emelése helyett beáll az adóalapok horizon- tális kiszélesbülése. A közterhek leszállí- tása tehát az egyetlen mód az állam adóbevé- teleinek fokozására.

A leszállított adók hatásait azonban az államkincstárnak ki kell tudni várnia. Az adómerséklés következtében előálló bevételi kevesblet nyomban jelentkezik, mielőtt az adókat mérsékelték, míg a leszállítás nyo- mán várható több bevétel csak lassan, foko- zatosan alakul ki. Ez a legnagyobb nehé- zség az adóleszállításnak, erre kell megol- dást találni, ami nem könnyű feladat ma, a- mikor kölcsönöket még az államnak sem tud- nak felvenni.

Hogy az új pénzügyminiszter miként fogja ezt a nehézséget áthidalni, az egye- lőre titok, mint ahogy nem sokat lehet tud- ni még magáról a reformról, illetőleg annak pénzügyi hatásáról sem. Slavescu pénzügy- miniszter ma délután fogja adótervezetét a Kereskedelmi és Iparkamarák Bucurestiben összehívott elnökei előtt ismertetni és itt fognak csak ismertté válni a reform részle- tei. A fővárosi sajtó értesülései szerint a reform elég radikálisnak ígérkezik. Nem ke- vesebbről van szó, mint

eltörlik a globális jövedelmi adót,

amely nem volt ugyan igazságtalan adónem de nálunk igen súlyos volt. Ez az adótárta azt a célt szolgálja, hogy a köz érdekében súlyosabb áldozatra kényszerítse azokat, a- kik több forrásból élveznek jövedelmeket. Például: minden kereskedő, vagy tisztvisé- lő fizeti az üzleti keresete vagy hivatali fi- zetése után a kereseti adót. Ha azonban a kereskedőnek, vagy a tisztviselőnek az üz- leti vagy hivatali jövedelmén kívül bérháza is van, szőlője, vagy földbirtoka után is élvez külön jövedelmeket, úgy méltányos hogy az ilyen kereskedő vagy tisztviselő na- gyobb arányban vegyen részt a közterhek- ben, mint az a kereskedő vagy közalkalmaz- zott, aki pusztán csak az üzletének vagy hi- vatali állásának jövedelméből él.

Romániában azonban a globális adó nem a több forrásból jövedelmet élvezők hi- egészítő adója, hanem egy külön önálló jö- vedelmi adó lett, amelynek fenntartását a mai jövedelmi viszonyok nem indokolják.

A pénzügyminiszter azt tervezi, hogy az eltörendő globális adó helyett a kereseti adók kulcsát fogja mérsékeltten emelni.

A kereskedők és iparosok között még nagyobb örömet fog kelteni a forgalmi adó reformjának terve. Ez a legvexatoriusabb adónem valamennyi adó között, ez ellen van állandóan a legtöbb panasz. Ez az adó nem csak összegében, de beszedésének módja te- kintetében is rendkívül terhes. Megszünté- tésére, vagy enyhítésére megkönnyebbülten fel fog lélekezni az egész kereskedő és ipa- ros világ.

Szó van a helyegyletekek revíziójáról is, ennek terjedelméről azonban eddig sem- mi sem szivárgott ki.

Kérlek mindenkit a
GOLF borotva-pengét!

az ország legelőkeltebb alkalmi
és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea.
Promenad Emineescu 16.

Ródliszerecsétlenség Turdán

Turda február 12.
Szám Ferenc 9 éves gyermeke Vilmos
községben ródlíjával egy hegyről leesett
a faluba s a sebes iramban nekiment egy
kapufélfának, amelynek kiálló vége a fejére
fúródott. Észméletlenül szilárdított a túrdai
kórházban.

Az Állami Osztálysorsjáték

nagy nyereményeinek kisorsolása

az 5 ik osztályon

1934 február 22-től március hó 26-ig tart

Egy nagy jutalom
5.000.000 Lei

Az elérhető
legnagyobb nyeremény
10.000.000 Lei

vagy 5 jutalom egyenként
1.000.000 Lei

Nyeremény táblázat

Megújította
sors egyét
ezen
döntő
fontosságú
osztályra

Nyeremény	Lei	Nyereményösszeg
1		5.000.000
1		3.000.000
1		2.000.000
1		1.000.000
1	500.000	500.000
2	300.000	600.000
4	200.000	800.000
8	15.000	1.200.000
17	100.000	1.700.000
20	70.000	1.400.000
30	50.000	1.500.000
100	20.000	2.000.000
175	15.000	2.625.000
225	10.000	2.250.000
250	8.000	2.000.000
2170	7.000	15.190.000
27194	5.500	14.567.000
30200 nyeremény	Lei	192.332.000
jutalom	"	5.000.000
Nyereményösszege	Lei	197.332.000

Vett-e
magának
legalább most
sorsjegyet,
ha az előző
osztályokon
nem játszott

Falun még jól esznek -- de másuk sincs

Mi fogy el egy lakodalmon

Dombóvár, február 12.
Kampart Vilmos vaskályi gazda 21 éves József nevű fia Muth János ottani gazda 18 éves Rózika nevű leányával házasságot kötött. Az ötnapos lakodalmon 400

vendég vett részt, akik 2 ökröt, 5 borjút és ugyanannyi hizott sertést, 200 baromfit 1000 tojást, 15 hektoliter bort és pálinkát fogyasztottak el. A lakodalom alatt állandóan fuvós és vonós zenekar játszott.

Felgyújtották a ploesti-i pénzügyigazgatóságot

Az egész épület a tűz martaléka lett

Ploesti, febr. 12.
Szombatról vasárnapra virradó éjszaka tűzvész ütött ki a ploesti pénzügyigazgatóság épületében. A tűz a padláson keletkezett, de rövid idő múltán kívülről is lángnyelvek csaptak föl és mire a tűzoltóság kiérkezett, az egész épület már lángokban állott

és a tűzoltóság munkája csak arra szorítkozott, hogy a környező épületeket megmentse a tűz pusztításától. A pénzügyigazgatóság összebutorzata, iratai és könyvei a lángok martaléka lettek. Igen érdekes vizsgálat indult meg, mert azt hiszik, hogy a tüzet gyújtogatás okozta.

Öngyilkosságot kísérelt meg a férjgyilkos Bognárné a pestvidéki törvényszéken

Budapest, febr. 12. Vasárnap reggel pestvidéki törvényszék fogházában meglepő hír futott szét:

Bognárné az alagi férjgyilkos asszony öngyilkosságot kísérelt meg: A kihallgatás után a vizsgálóbíró intézkedésére Bognárné a pestvidéki törvényszék orvosa dr. Huzlicska András vizsgálta meg, hogy megállapítsa, valóban gyermeket vár a férjgyilkos asszony. Bognárné ugyanis azt állította, hogy áldott állapotban van és ezért történt az orvosi vizsgálat.

Az orvosszakértő szobája a törvényszék harmadik emeletén van. Ide kísért fel szorongós fogházor a férjgyilkos asszonyt a másodemeleti vizsgálóbíró szobából. Bognárné, mint minden alkalommal, most is ijedten lépett ki a vizsgálóbíró szobájának ajtaján, félt a kíváncsiak tekintetétől.

Az első kihallgatások idején a folyosón várakozó ügyfelek, ügyvédek nagy csoportja szemlélte minden alkalommal, hogyan kísérik fel hogyan vezetik el a férjgyilkos asszonyt. Bognárné jelműve arra elő kapta

a kezét és alig várta, hogy a kíváncsiak sorfalán túl jusson. Pár lépés volt csak, amíg a lépcsőházba érkezett de mindig szinte reszketett ettől a néhány lépéstől. Most is ideges, ijedt tekintettel nézett szét az ajtó előtt, ahol csak néhány ügyvéd és törvényszéki altiszt állott. Gyorsan, izgatottan iestett el előttiük a lépcsőház felé, hogy fölmenjen a harmadik emeletre. A lépcsőházban megfogta a korlátot és a korlátba támaszkodva indult fel a lépcsőn. Amikor a feljáró első fordulójához érkezett, hirtelen mindkét kezével megkapta a korlátot és keresztül akarta vetni magát rajta.

A fogházor, aki szorosan mögötte haladt, odaugrott hozzá, megragadta kezét, Bognárné azonban megpróbálta kiszabadítani magát a fegyőr karjaiból. Pár pillanattig tartott ez az izgalmas tusakodás.

Miért nem hagynak meghalni! Még akarok halni! — kiáltotta Bognárné minden erejével ki akarta szabadítani magát a karjaiból. Aztán mikor látta hogy sehogy se tud szabadulni, zokogni kezdett. A fogházor néhány csillapító szóval igyekezett megnyugtatni a zokogó kiabáló asszonyt.

Termény- és állatárak Oradeán

Buza 350—360, rozs 240—250, árpa 190—206, zab 200—210, tengeri 130—150, csöves 80—90, lóheremag 30—40, tökmag 500—520, napraforgó mag 300—320, lucerna mag 30—40, széna 50—70, lóhere, lucerna 90—110, szalma 35, sertésárny 18—22 kg

Öt embert mart meg egy veszett kutya

Cehul Silvaniei községben

Cehul Silvaniei február 12.
Dónes Károly helybeli asztalos kutyája megveszett. A veszett eb öt embert és több kutyát mart meg. A városi állatorvos rendeltére a megfertőzött embereket a cluji pasteur intézetbe szállították, a megmart ebeket pedig agyonlőtték. Egyben az állatorvos háromhavi ebzárlatot rendelt el tekintettel arra, hogy a környéken nagyon sok veszett kutya garázdálkodik.

A brasovi ötszáz lejes hamisítás részletei

Brasov, február 12.
A Brasovban leleplezett 500 lejes hamisítási botrány egyre nagyobb hullámokat ver. Klos Károly és Hunya József tárgyesetű kereskedőket szabadlábra helyezték miután megállapítást nyert, hogy semmi részük nem volt a pénzhamisításban. Smith Ferenc kereskedő letartóztatásban maradt. Megállapították, hogy hamis ötszázlejeseket helyeztek el a Banca Romanească-nál a Concordia cégnél, sőt még a Banca Nationalánál is. Bizonyos tehát, hogy jóval nagyobb összeget hamisítottak, mint azt a 12 millió lejt, amit a leleplezés pillanatában Puskás Jenő, a pénzhamisító banda vezetője elrejtett. A pénzhamisítók felbujtója Nagy Andor állástalan soffőr volt, aki 10 ezer lej alapítékával szállt be "az üzletbe". A brasovi rendőrség megkeresésére a bucaresti rendőrség letartóztatta Péter Béla rajzoltját.

Időjárás

Még élénk, de lassanként csillapodó szél, sok helyen, különösen északon és keleten kisebb eső, a hegyeken hó.

Erdélyi Magyarország
5 oldal
Február 24.

Óriási vihar Dejen

Házfedeleket vitt el és kéményeket sodort le a szélvihar

Dej, február 12.

Tegnap Dej városán óriási vihar vonult végig, a vihar letépte özv. Hirtenfeld Dávid né házának bádoggatejét. A tető csaknem reázuhan több arra járó emberre. A Str. Codrului három kéményt sodort le a szél-

katlan erősségű szélvihar. A város határában egy szánkót az árokba fordított a szé-
ereje, a szánkó utasai kiborultak. Egyikük karját törte, ketten könnyebben megsze-
sültek.

Mindenkitől elhagyatva

Meghalt Erdélyi Miklós volt színigazgató

Oradea, február 12.

Vasárnap reggel a bihormegyei köz-
ház belgyógyászati osztályán 69 éves korá-
ban elhunyt Erdélyi Miklós színigazgató a
helybeli színháznak éveken át volt vezetője.
Erdélyi Miklós teljesen elszegényedett, mir-
denkitől elhagyatva halt meg az egyszerű
kórházi ágyon. Nehány héttel ezelőtt jött
baza Bucurestiből, ahol az utóbbi időben
szőnyeg eladásából tengette életét, amig
agyvérzés az ágyának nem döntötte. Vele
Gróf László, maga is olyan rossz sorban él,
hogy nem gyógykezelte apását, aki
levelet írt Oradeára és csak egy kórházi
ágyat kért abban a városban, melynek any-
nyi éven át volt a színigazgatója, hogy itt

halhasson meg. A kórházi ágyat megkapta,
sőt a város éppen a múlt héten még 400 lej
havi kegydíjat is megszavazott a számára.
de Erdélyi Miklós már nem élhetett az ado-
mányal. Szombat reggel elvesztette esze-
letét és vasárnap reggelre meghalt. Beteg
ágya mellett csak Lompos József színész
egykorai titkara tartózkodott.

Temetésére nem történt nézékenység, de
reméljük, a színház jelenlegi igazgatósága
hiszen a színház nagyszerűen meg-
meg fogja találni az eszközöket arra, hogy
Erdélyi Miklóst ne mint városi szegényha-
lottat temessék el, hanem megfelelő végtisz-
tességről gondoskodják számára.

SPORT

Hatalmas győzelmet aratott a Nac első meccsén Afrikában

Oradea, február 12.

Melilában kezdte a NAC első meccsét,
ahol 7:0 (3:0)-re verte az ottani válogatott

csapatot. A zöld-fehérek kiváló legényisége
folytatja diadalmas turáját.

Szenzációs játékkal 4:2-re verték az osztrákok az olaszokat

Torinó, február 12.

Torinóban 40 ezer néző előtt újra meg-
mutatták az osztrákok, hogy rea szorgál-
tak a Winndemannschaft névre. Sindelart

helyettesítő Bican teljesen pótolta nagy
elődjét. Mindent legyőző technikával első-
pörte a fizikai erőve, rendelkező Olaszokat.
Végeredmény 4:2 (3:1)

Olasz-Budapest válogatott 4:2 (2:1)

Budapest, február 12.

A magyarok újabb revánskísérlete is-
mét kudarcot vallott. Ugyátszik hogy az

olaszok tudása most már véglegesen felül
emelkedett a magyarokén.

Fenyegetően elkomolyodott a Barátky-ügy

Február 17-én Ligatanács vizsgálja meg a román-
magyar football-kapcsolatokat

Bucuresti, febr. 12.

A Soós-Stössel szerkesztésében Bucu-
restiben megjelenő Sportkurir jelentése sa-
rint a Barátky-ügy a román-magyar fut-

ballkapcsolatok legfontosabb kérdésévé nő-
te ki magát, sok aktázás és konferenciázás
után a sima megoldás helyett mindjobban
bonyolódik és mind veszede-
mesebbben mér-

gesedik.

A román szövetség magáéva tette a Ch-
sana álláspontját, mely kezdetben minden
váltásdíj nélkül, a FIFA határozata után
pedig 5000 pengővel akarta Barátky kiada-
tását megváltani. A nemzetközi forum sa-
rátkyt jogszerint a Hungaria játékosának
tekintette. A Hungaria a FIFA határozat
után 5000 pengőről 8000 pengőre emelte a
követelését — viszont a Crisana ezt már
nem hajlandó megfizetni, ellenben a korab-
bi összeget, az 5000 pengőt sietett egy pesti
nagybankban a Hungaria részére deponálni.
A román szövetség ellentétben az MLSZ-el,
mely az alkudozást kizárólag a két egyesü-
let magánügyének tekintette, a kérdésből
ugynevezett szövetségi ügyet csinál és most
ilyen alapon akar tovább tárgyalni.

A román szövetség a 3000 pengős ki-
lönbözetest elvi kérdésnek, sőt kazusbelinek
tekinti és emiatt komolyan szándékszik új-
ból átvizsgálni a román-magyar football-
kapcsolatokat. A Barátky-ügy miatt ujból
levegőben lóg a szakítás. Hogy mennyire
komolyan foglalkozik a román footballszö-
vetség a Barátky-üggyel, arra mi sem jel-
lemzőbb, minthogy február 17-re összehívta
a Ligatanácsot (Consiliu, Federal), amely
ezzel a kérdéssel fog foglalkozni.

Kutbaugrott egy sa- lontai leány

Oradea, február 12.

A salontai rendőrség vasárnap délután
telefonon jelentette az ügyészségnek, hogy
Kenéz Juliska salontai lány vasárnap tel-
után öngyilkossági szándékból az udvar-
kor levő kutba ugrott és mire a kutból ki-
húzták, már halott volt. Fetteinek oka
valószínűleg szerelmi bánat.

Maniu Gyula vasárnap éj- szaka keresztül utazott Oradean

Oradea, február 12.

Maniu Gyula vasárnap éjszaka át-
utazott Oradeán. A nemzeti parasztpárt
vezére, Badaconiból Aradra utazott, ahol
Goldis László temetésén vett részt. Az ora-
deai pályaudvaron dr. Pop Romulus ügyvéd
volt képviselő fogadta Maniu Gyulát, aki
az újságírók is kérdésekkel ostromoltak de
Maniu minden formális nyilatkozattételtől
elzárkózott.

OLVASSA és TERJESSZE

az
ERDELYI

MAGYARSÁGOT

APROHIRETÉSEK

Róna fényképész

mütermében

Oradea, Str. Alexandru 4., művészeti lev. 147

6 darab csak 70 lei.

Képpapír kissé selejtes többféle már-
ben 4 lejért kapható míg a képlet 2-4
Pásztor Ede papíráruházában Pista Mihai
Viteazul 4 177

NAPSZÁMOS KÖNYVEK 1 hetes, 2 he-
tes beszállással készült és kaphatók Pás-
tor Ede papíráruházában, Oradea.

MAKULATURA újságpapír szenny-
és nagyban kapható Pásztor Ede papíráru-
házában.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA